Molenlanden

Rapportage onderzoek opvoeden en opgroeien

April 2021

Inhoud

1. Samenvatting 3
2. Inleiding 4
3. Resultaten 4
   3.1 Demografische gegevens 4
   3.2 Preventie opvoeden en opgroeien 6
   3.3 Ouderparticipatie 10
4. Conclusie en aanbevelingen 15
   4.1 Conclusie preventie opvoeden en opgroeien 15
   4.2 Conclusie ouderparticipatie 17
   4.3 Aanbevelingen 18

Samenvatting Onderzoek ‘Behoefte aan opvoed- en opgroeiondersteuning in Molenlanden’

Wie deden mee?

746
ouders/verzorgers

leeftijd
19-64
jaar

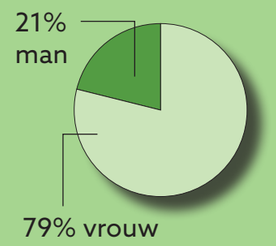

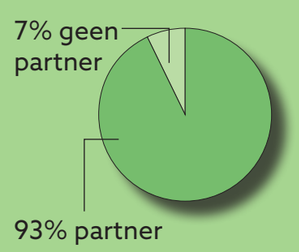

Onderzoeksvraag

Welke behoefte hebben ouders/verzorgers in Molenlanden aan opvoed- en opgroeiondersteuning en sluit het huidige aanbod goed aan?

We gebruiken de uitkomsten van dit onderzoek om het gemeentelijk aanbod zonodig en waar dat mogelijk is, gerichter in te zetten. Samen met o.a. het consultatiebureau, scholen, kinderopvang en Stichting Welzijn Molenlanden.

Conclusies

Meer dan de helft van de ouders/verzorgers worstelt wel eens of vaak met vragen over opvoeden en opgroeien.

De meeste vragen worden opgelost met hulp van eigen sociale netwerk, daarna pas met professionals.

Ouders/verzorgers die hun **vragen niet voorleggen** geven als reden: Ik kom er zelf/met m’n partner uit, het lost vanzelf op, ik weet niet waar ik mijn vraag kan stellen, ik ken geen mensen met eenzelfde vraag of er is geen aanbod.

Ruim 40 procent raadpleegt het internet, een boek of flyer voor informatie en hulp. Maar niet iedereen vindt goed de weg.

Behoefte aan informatie:

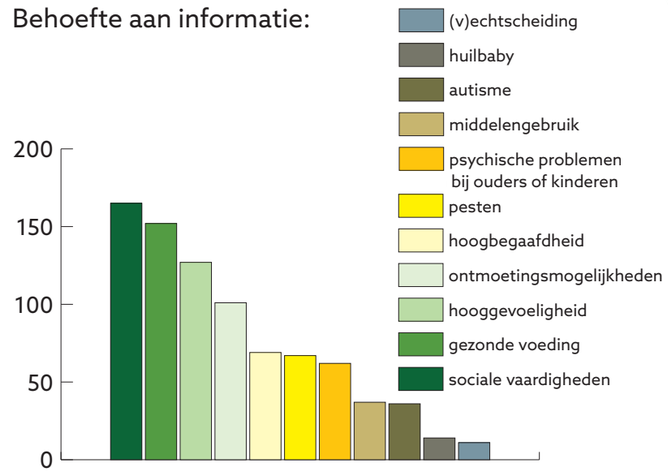

Het liefst ontvangen ouders deze informatie via een centrale website of via social media, en anders per e-mail (nieuwsbrief) of brochure.

Een kwart van de ouders kent geen plek in de buurt waar je naar toe kan. Op dorpsniveau verschilt de mate van bekendheid.

Ruim eenderde van de ouders heeft wel behoefte aan **meer zichtbaarheid** en aan (online) wegwijs/praktische informatie over het **aanbod**. En via bestaande plekken waar ouders toch al komen, zoals het basisonderwijs of het consultatiebureau.

De meeste ouders in Molenlanden zijn **neutraal of hebben geen behoefte aan meer ontmoeting** met andere ouders.

Bijna een kwart van de ouders wil andere ouders wel graag ondersteunen bij opvoedhulpvragen.

Aanbevelingen

Verbeter de (online) informatievoorziening:
over het aanbod, via plekken waar ouders toch al komen en over sociale vaardigheden, gezonde voeding en hooggevoeligheid.

Laat het aanbod beter aansluiten op behoeften:
met name onder jonge ouders, alleenstaande ouders en ouders die relatief kort in Molenlanden wonen, laat bestaande activiteiten beter op hen aansluiten.

Experimenteer met laagdrempelige opvoedhulp:
een facebookpagina, een chatmogelijkheid, een forum, gratis (online) opvoedavonden of opvoedfilmpjes, een groepsapp met andere ouders, of een Molenlands opvoedlijn of -loket.

Molenlanden

april 2021

2. Inleiding

'Als het gezin de hoeksteen van de samenleving is, dan is informele steun het cement'. Bert Prinsen, expert opvoedondersteuning

De gemeente Molenlanden heeft in december 2020 en januari 2021 een onderzoek uitgevoerd naar opvoeden en opgroeien in de (in)formele omgeving. Met dit onderzoek wil de gemeente verkennen of er voldoende preventief aanbod in de gemeente aanwezig is dat aansluit bij de behoeften van ouder(s)/verzorger(s). Een deel van het onderzoek wijdt zich aan het onderwerp ouderparticipatie.

Ruim 4600 inwoners met kinderen hebben een uitnodiging ontvangen om aan dit onderzoek mee te werken. Dit heeft een respons opgeleverd van 746 ingevulde vragenlijsten (16,2%).

Dit rapport is een weergave van de resultaten van het onderzoek. Het rapport sluit af met een conclusie en een aantal aanbevelingen. De uitkomsten gebruiken we om het gemeentelijk aanbod waar nodig en waar mogelijk gerichter in te zetten.

3. Resultaten

In dit hoofdstuk beschrijven we de resultaten van dit onderzoek. We beginnen met de demografische gegevens en gaan dan door naar het onderwerp preventie en het sub-onderwerp ouderparticipatie.

3.1 Demografische gegevens

De demografische gegevens (o.a. geslacht, leeftijd en opleiding) vertellen ons iets over de samenstelling van deelnemers van het onderzoek. Op basis hiervan kunnen we de behoeften van inwoners met verschillende kenmerken beter begrijpen.

Aan het onderzoek hebben 746 inwoners deelgenomen, waarvan 71 bij de eerste vraag zijn afgevallen omdat zij geen (aanstaande) ouder/verzorger zijn (vanaf nu

‘ouder’). Daarvan zijn 672 ingevulde vragenlijsten overgebleven. Een aantal gegevens op een rij:

- Geslacht. 79% vrouw - 21% man.
- Leeftijd ouders. 0% 18 of jongeren – 2% 19 t/m 25 jaar – 56% 26 t/m 40 jaar - 41% 41 t/m 64 jaar – 0% 65 of ouder.
- Leeftijd kinderen. 4% is nog in verwachting - 23% 0 t/m 3 jaar - 28% in 4 t/m 11 jaar - 26% in 12 t/m 17 jaar - 10% in 18 of ouder.
- Partnerschap. 93% partner – 7% geen partner.
- Opleidingsniveau. 11% middelbareschooldiploma - 36% een MBO-opleiding - 41% een HBO-opleiding -12% een WO-opleiding.
- Aantal jaren woonachtig. 16% woont korter dan 5 jaar in Molenlanden – 84% langer dan 5 jaar.
- Afkomst. 95% Nederlandse afkomst – 0,5% overig Westers – 0,14% Turks – 0,44% Marokkaans - 4% overig niet-Westers. Dit laat op afkomst een homogene groep zien, wat kenmerkend is voor Molenlanden.
- Religie. 65% Christendom - 3% tot de Islam - 31% tot geen geloofsovertuiging – 0% Boeddhisme – 0% Hindoeïsme - 0% Jodendom - 1% andere religie.

In onderstaande tabel staat het aantal deelnemers per dorp/stad en bijbehorende percentages weergegeven.

Dorp/stad	**Aantal deelnemers**	**% van het totaal aantal deelnemers**
Giessenburg	7xc4	11%
Schelluinen	22	3%
Hoogblokland	29	4%
Hoornaar	29	4%
Noordeloos	32	5%
Kinderdijk	20	3%
Oud-Alblas	37	6%
Bleskensgraaf	35	5%
Brandwijk	22	3%
Molenaarsgraaf	17	3%
Nieuw-Lekkerland	113	17%
Langerak	24	4%

Nieuwpoort	16	2%
Giessen-Oudekerk	10	1%
Arkel	54	8%
Goudriaan	16	2%
Ottoland	19	3%
Groot-Ammers	55	8%
Wijngaarden	12	2%

Tabel 1: aantal deelnemers per dorp/stad

Betrouwbaarheid resultaten

Sommige antwoorden hebben we gespecificeerd op verschillende indicatoren, zoals geslacht, opleidingsniveau en dorp/stad. Dit is alleen gedaan als de aantallen van de indicatoren voldoende waren om er betrouwbare uitspraken over te doen.

Daarnaast hebben we, omdat we vooral de brede behoeftevraag in kaart wilden brengen, gekozen voor een onderzoek met een kwantitatieve, beschrijvende insteek. Dit betekent dat we soms niet het gehele verhaal achter de uitkomsten weten. Verklarend onderzoek komt hier dan ook in mindere mate aan de orde.

3.2 Preventie opvoeden en opgroeien

Vragen opvoeden en bespreekbaar maken

Ook in Molenlanden worstelen ouders wel eens met de opvoeding of ontwikkeling van hun kind(eren). De afgelopen 3 maanden vanaf het moment van onderzoek, heeft zo'n 52% van de ouders wel eens of vaak met vragen gezeten over de opvoeding en/of ontwikkeling van hun kinderen. Ouders met een hogere opleiding lijken zulke vragen of zorgen vaker te hebben.

Onder ouders worden vraagstukken eerst en vooral besproken met het eigen sociale netwerk bestaande uit familie, vrienden en kennissen. Het gaat dan om informele hulp. Daarnaast worden vragen en problemen ook – maar in mindere mate - met professionals besproken. Het gaat dan om formele hulp. Dit gaat met name om het consultatiebureau, scholen, de peuterspeelzaal en de kinderopvang. Professionele opvoedkundigen, het sociaal team en de kerk lijken hier een kleinere rol in te hebben. Stichting Welzijn wordt maar een enkele keer genoemd.

Redenen om anderen in het (in)formele netwerk niet te benaderen bij vragen of zorgen, variëren. Veel genoemde redenen zijn:
- Geen (grote) aanleiding/lost zich vanzelf op;
- Geen behoefte om het bespreekbaar te maken;
- Het zelf en/of met partner willen oplossen (met behulp van internet bijvoorbeeld);
- Zelf voldoende kennis hebben;
- Gaat om alledaagse opvoedvragen waar iedereen weleens mee worstelt;
- Bang voor verkeerd advies;
- Niemand in de omgeving kennen met zelfde problematiek waar je terecht kan;
- Niet weten waar je terecht kan met je vragen;
- Drempel om kleine vragen te stellen (aan consultatiebureau) te groot, onder andere vanwege corona;
- De juiste voorziening ontbreekt.

Informatie vergaren

De afgelopen zes maanden, geteld vanaf het moment van onderzoek, raadpleegt iets minder dan de helft van de deelnemers wel eens of vaak (bij elkaar opgeteld 40,03%) een informatiebron over opvoeden. Ouders maken vooral gebruik van het internet en van verschillende boeken om zichzelf te ondersteunen in bepaalde opvoedsituaties. Andere voorbeelden zijn Facebook groepen, flyers van het consultatiebureau en podcasts. Hoewel internet een belangrijke bron van informatie kan zijn, vinden ouders hier niet altijd hun weg.

Waarover ouders graag informatie ontvangen is divers. In aflopende volgorde zijn dat de onderwerpen: sociale vaardigheden (165), gezonde voeding (152), hooggevoeligheid (127), ontmoetingsmogelijkheden (101) hoogbegaafdheid (69), pesten (67), psychische problemen bij ouders of kinderen (62), middelengebruik (37), autisme (36), huilbaby (14) of (v)echtscheiding (11). Het liefst ontvangen ouders deze informatie via een centrale website of via social media, en anders per e-mail (nieuwsbrief) of brochure.

Bekendheid voorzieningen

Een kwart (25,37%) van de deelnemers weet niet waar hij of zij in de buurt terecht kan met vragen over de opvoeding en ontwikkeling van de kinderen. Dat is een aanzienlijke groep als je dit doorrekent naar de gehele ouderpopulatie in Molenlanden. De onbekendheid van opvoedvoorzieningen verschilt wel per

dorp/stad. In oplopende volgorde de onbekendheid per dorp: Wijngaarden (0%), Nieuwpoort (12%), Noordeloos (17%), Streefkerk (17%), Molenaarsgraaf (18%), Schelluinen (18%), Giessenburg (21%), Ottoland (21%), Bleskensgraaf (21%), Nieuw-Lekkerland (22%), Groot-Ammers (28%), Hoornaar (29%), Goudriaan (31%), Arkel (31%), Hoogblokland (37%), Brandwijk (38%), Langerak (39%), Kinderdijk (40%), Oud-Alblas (41%) en Giessen-Oudekerk (60%).

De voorziening die het meest wordt gebruikt in het kader van opvoeden en opgroeien is het consultatiebureau. Na het vierde levensjaar lijkt er niet echt één vaste opvoedvoorziening te zijn. Uit dit onderzoek blijkt dan ook dat ouders verschillende voorzieningen raadplegen. Met name scholen en de kinderopvang zijn veelal genoemd, en in mindere mate het sociaal team.

Cursus of voorlichting opvoeden

Cursussen of voorlichtingsbijeenkomsten over opvoeden worden over het algemeen maar door een klein deel van de Molenlandse ouders gevolgd (7,62%). Hierin vallen een aantal verschillen tussen diverse groepen ouders op. Ouders met een middelbareschooldiploma (1%) maken over het algemeen minder gebruik maken van cursussen of voorlichtingsbijeenkomsten met betrekking tot opvoeden dan ouders met een MBO (8%), HBO (8%) of WO (8%) opleiding. Ook vrouwen (8%) komen uit op een iets hoger percentage dan mannen (4%), maar dit verschil is niet groot.
Op de vraag welke cursussen of bijeenkomsten gevolgd worden, wordt met name geantwoord: cursussen vanuit de school, de kerk, het consultatiebureau of particuliere aanbieders.

Informeel netwerk

Naast dat er regelmatig informatiebronnen als het internet, tijdschriften of boeken worden geraadpleegd, is het voor Molenlandse ouders vanzelfsprekender het informele netwerk te betrekken bij de ontwikkeling of het opvoeden van de kinderen. Ook als zich er geen problemen in de opvoeding voordoen. Ouders stellen de meeste vragen aan hun partner, vrienden, kennissen en ouders van andere kinderen. Ook hier lijken vrouwen (88,57%) dit vaker te doen dan mannen (77,21%).

Zoals eerder gezien, wordt de opvoeding/ontwikkeling van kinderen ook wel eens besproken met docenten, begeleiders van het kinderdagverblijf, consultatiebureau

ook als er zich geen problemen voordoen. De kerk lijkt hier voor inwoners met een christelijke geloofsovertuiging een kleinere rol in te hebben.

Adviezen van ouders

In de vragenlijst waren ook twee open vragen opgenomen over of deelnemers nog tips hebben zodat andere ouders – meer dan op dit moment het geval is – 1) informatie gaan opzoeken over opvoeden, en 2) in gesprek gaan met andere ouders over opvoeden. Deze adviezen zijn:

- *Het moet laagdrempeliger en vrijblijvender worden om vragen te stellen*
  Veel inwoners denken dat organisaties een belangrijke taak hebben om opvoedhulp laagdrempeliger en dichterbij aan te bieden, denk aan een facebookpagina, een chatmogelijkheid, een forum, gratis (online) opvoedavonden, een groepsapp met andere ouders, of een Molenlands opvoedlijn of -loket. Dit verlaagt de drempel om vragen te stellen of om hulp te vragen.

- *Er moet wegwijs komen in het bestaande aanbod en in relevante informatie*
  Soms valt door de bomen het bos niet meer te zien: wat is het lokale aanbod aan organisaties en activiteiten. En ook, welke informatie is betrouwbaar en kwalitatief van hoog niveau. Er is vraag naar zichtbaarheid, structuur en beoordeling van kwaliteit. Hiervoor wordt verwezen naar initiatieven als Schapenkopjes/Limonade Brigade/Preventie Platform Jeugd. Op die manier weten ouders beter waar ze terecht kunnen met vragen of zorgen en weten ze beter welke informatie/sites geraadpleegd kunnen worden.

- *Laat lokale partijen meer verwijzen naar bestaand aanbod*
  Er zijn partijen, zoals de school, de kinderopvang, het consultatiebureau, de kerk die een groot netwerk aan Molenlandse ouders hebben. Laat hun meer verwijzen naar bestaand(e) aanbod of informatiepunten, bijvoorbeeld mondeling, of door middel van flyers, het plaatselijke krantje of een nieuwsbrief.

- *Laat lokale partijen meer normaliseren*
  Bovengenoemde partijen kunnen veel betekenen in het neerzetten van de zienswijze dat kwetsbaarheid rondom het opvoeden en opgroeien bij het ‘gewone’ leven hoort. Dit noemen wij ook wel normaliseren. Dit normaliseren

kunnen we als gemeente en lokale partijen nog meer laten zien. Ook het bespreekbaar maken van kwetsbaarheden in de opvoeding met het (in)formele netwerk is hier een onderdeel van, want: 'it takes a village to raise a child'. Een on- en offline campagne kan hierbij helpen.

- *Start een opvoedcafé*
  Het opstarten van een opvoedcafé (papa/mamacafé) is een veel genoemde tip. Een plek waarbij sociale ontmoeting centraal staat, maar waar ook de mogelijkheid bestaat om ervaringen en tips over de opvoeding uit te wisselen. En waar ook mogelijk jonge kinderen mee naartoe kunnen om te spelen met andere kinderen. Een wisselende locatie lijkt belangrijk: zodat elk dorp z'n eigen aanbod heeft. En ook dat het gericht is op verschillende leeftijdscategorieën. Er kan eventueel gebruik gemaakt worden van een leuke werkvorm, denk bijvoorbeeld aan een opvoedvragenspel.

  In de vragenlijst wordt ook de koppeling met de bibliotheek genoemd. De bibliotheek kent al een belangrijke maatschappelijke functie. Op het gebied van opvoeden kan de bibliotheek bijvoorbeeld boektips uitwisselen, een voorleesuurtje organiseren of een samenspeelochtend hosten. Het netwerk van ouders kan ook verder ondersteund worden als op dit soort plekken ontmoetingsmomenten worden gefaciliteerd.

- *Ga mee met je kind naar activiteiten*
  Meegaan naar de sportvereniging, de speeltuin, de muziekschool of een andere plek waar kinderen samen komen, kan ook leiden tot meer contact met andere ouders. Dat kan – als het contact goed is - een natuurlijk en laagdrempelig aanknopingspunt vormen om een onderwerp zoals het opvoeden te bespreken. Om ontmoetingsplekken te creëren voor ouders, kan er bijvoorbeeld ook nudging worden toegepast zoals het plaatsen van een bankje bij een speeltuin.

3.3 Ouderparticipatie

In dit deel gaan we nader in op de resultaten van het onderwerp ouderparticipatie. Dit zijn in totaal zeven behoeftevragen. Met de vragen gaan we na hoe breed de behoefte onder Molenlandse ouders is met betrekking tot ontmoeting, sociale steun

en een (online) sociale kaart. En op welke manier dit het beste tot zijn recht kan komen.

Hieronder laten we 7 stellingen zien die zijn gesteld in de vragenlijst. De antwoorden zijn in een diagram gezet en daaronder staat een toelichting. Dit geeft de verdeling tussen zeer oneens – oneens – neutraal – eens – zeer eens weer.

Behoefte ontmoeting

1. *Ik heb behoefte aan meer ontmoeting met andere (aanstaande) ouders of verzorgers in de buurt, bijvoorbeeld om ervaringen of vragen over opvoeden en opgroeien uit te wisselen*

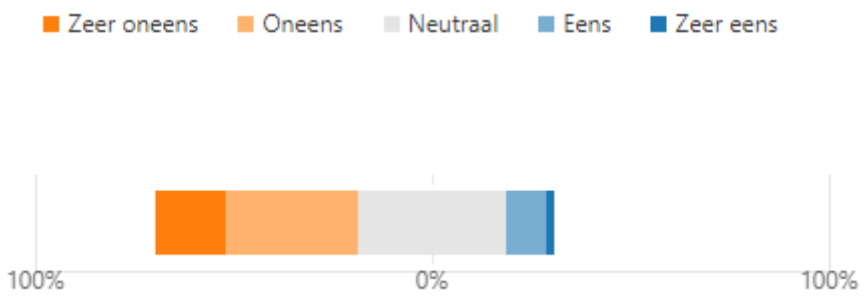

Toelichting: zeer oneens: 17,3% - oneens: 33,3 % - neutraal: 37,5% - eens: 9,9% - zeer eens: 2%.

De meeste ouders zijn neutraal of hebben geen behoefte aan meer ontmoeting met andere ouders. Een kleiner deel zou hier wel meer mee willen. Deze behoefte lijkt groter onder jongere ouders (19-25jaar), ouders die geen partner hebben en ouders die relatief kort (<5 jaar) in Molenlanden wonen.

Behoefte sociale steun

2. *Ik zou graag meer sociale steun willen ontvangen als ik met vragen of zorgen zit over opvoeden en opgroeien van mensen uit mijn omgeving (andere ouders/verzorgers, buren, vrienden, kennissen, buurtgenoten).*

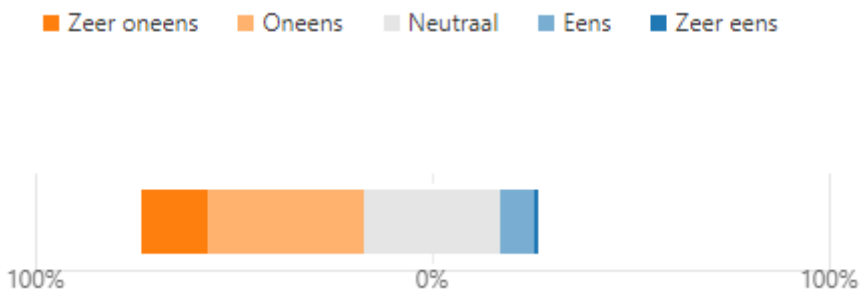

Toelichting: zeer oneens: 16,7% - oneens: 39,4% - neutraal: 34,2 – eens: 8,7% - zeer eens: 1,1%.

De meeste ouders hebben aangegeven geen behoefte te hebben aan sociale steun op het gebied van opvoeden of hebben hier geen uitgesproken mening over. Hier blijken ouders zonder partner en ouders die relatief kort in Molenlanden wonen (<5 jaar) wel een grotere behoefte voor te hebben. Ook valt op dat het percentage eens/zeer eens toeneemt naarmate het opleidingsniveau toeneemt.

Bieden sociale steun

3. *Ik zou zelf graag meer sociale steun aan andere (aanstaande) ouders of verzorgers willen bieden als het om opvoeden gaat*

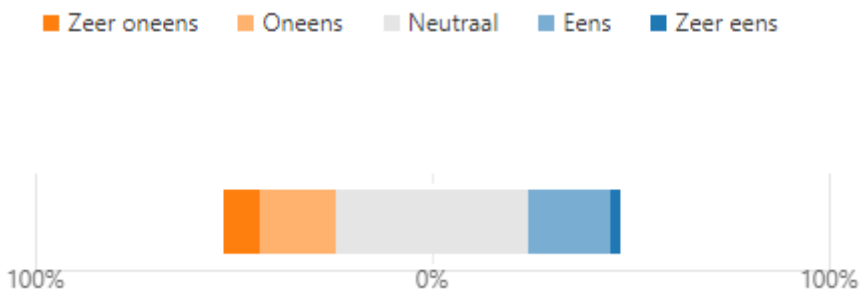

Toelichting: zeer oneens: 9,3% – oneens: 19,3% - neutraal: 47,9% - eens: 20,7%- zeer eens: 2,7%.

Als we kijken naar deze stelling, zien we dat veel ouders neutraal zijn. We zien ook dat 23,4% van de ouders wel bereid is om andere (aanstaande) ouders bij te staan op het gebied van opvoeden en opgroeien. Dit percentage ligt hoger voor ouders met een partner, voor vrouwen en voor ouders die relatief kort in Molenlanden wonen (<5 jaar). Ook hier lijkt het opleidingsniveau uit te maken. Ouders met een MBO-, HBO- en WO-diploma zijn het vaker eens met de stelling dan ouders met een middelbareschooldiploma.

Behoefte sociale kaart

4. *Ik heb behoefte aan een sociale kaart/wegwijzer op het gebied van opvoeden, zodat duidelijker is bij welke organisaties ik terecht kan met vragen of duidelijker is welke activiteiten er zijn*

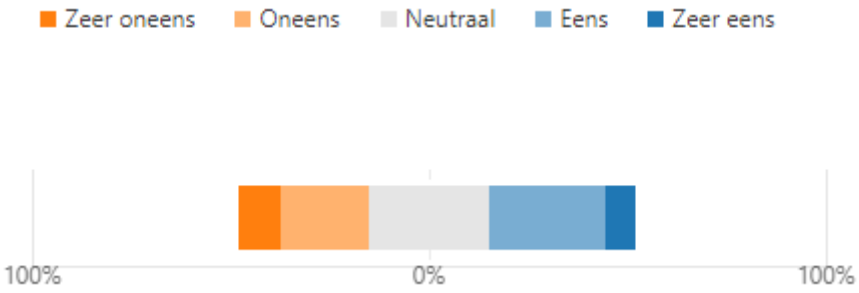

Toelichting: zeer oneens: 10,5% - oneens: 22% - neutraal: 30,7% – eens: 29,1% - zeer eens: 7,7%.

In bovenstaande diagram zien we dat de behoefte aan een sociale kaart/wegwijzer onder een redelijk grote groep ouders aanwezig is (36,8%). Ten opzichte van de vorige drie stellingen, lijkt deze behoefte dus breder aanwezig. Op andere momenten in de vragenlijst kwam ook naar voren dat het soms onduidelijk is welke activiteiten en organisaties er zijn. En waar je terecht kan met vragen.

Verder lijkt het opleidingsniveau ook hier een belangrijke indicator te zijn: van de ouders met een middelbareschooldiploma is 19,70% het eens met de stelling. Voor het MBO ligt dat op 36,78%, voor HBO op 38,75% en voor WO op 44,74%. Ook ouders die relatief kort in Molenlanden wonen (<5 jaar) hebben iets meer behoefte aan een sociale kaart.

Anonimiteit

5. *Als ik met andere (aanstaande) ouders of verzorgers ervaringen of vragen over opvoeden wil uitwisselen, dan heb ik er geen problemen mee dat het in de openbaarheid gebeurt (oftewel waar anderen bij zijn)*

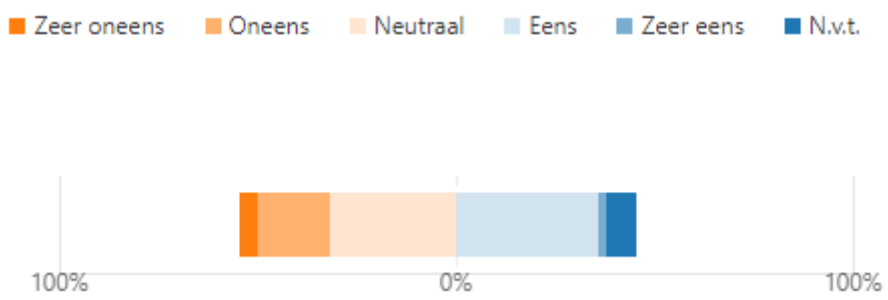

Toelichting: zeer oneens: 4,4% - oneens: 18,5% - neutraal: 31,6% - eens: 35,6 – zeer eens: 2,3% - N.v.t: 7,6%.

Deze stelling en de volgende twee stellingen vertellen ons iets over *hoe* het beste invulling kan worden gegeven aan ouderparticipatie. Deze stelling laat zien hoe belangrijk anonimiteit is. 38,2% geeft aan geen problemen te zien in het bespreken van vragen of ervaringen in het samenzijn van anderen. Tegelijkertijd gaat dit niet op voor iedereen: 22,9% van de ouders is het oneens met de stelling.

Online/offline

6. *Als ik met andere (aanstaande) ouders of verzorgers ervaringen of vragen over opvoeden wil uitwisselen, dan wil ik dat dat online gebeurt*

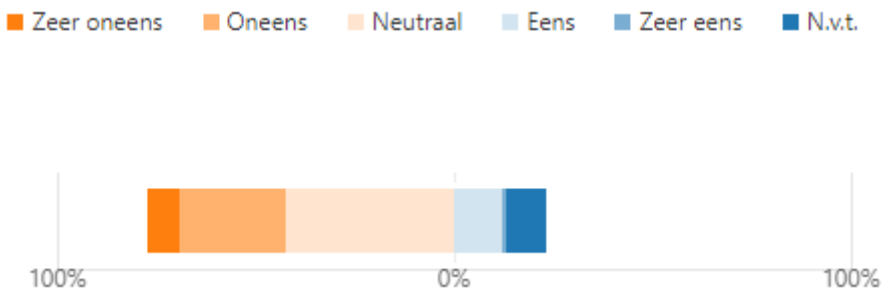

Toelichting: zeer oneens: 7,8% - oneens: 21,8% - neutraal: 42,2% - eens: 12,2% - zeer eens: 1,1% - N.v.t: 9,7%.

De meerderheid is neutraal ten opzichte van de stelling. Iets meer dan een kwart (29,68%) zou liever fysiek dan online willen samenkomen voor ontmoeting of sociale steun met betrekking tot opvoeden.

In eigen dorp/stad

7. *Als ik met andere (aanstaande) ouders of verzorgers ervaringen of vragen over opvoeden wil uitwisselen, dan heb ik er geen problemen mee als dit plaatsvindt in één van de andere dorpen/stad van Molenlanden*

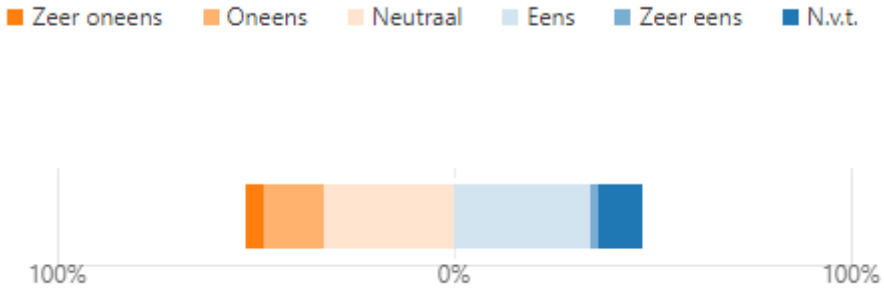

Toelichting: zeer oneens: 4,6% - oneens: 15,2% - neutraal: 32,8% - eens: 34,1% - zeer eens: 2,3% - N.v.t: 11.1%.

Een iets groter deel van de ouders lijkt het geen probleem te vinden om ervaringen en vragen uit te wisselen in een andere kern binnen Molenlanden dan waar zelf woonachtig. Het verschil tussen eens, neutraal en oneens is echter vrij klein.

4. Conclusie en aanbevelingen

Dit hoofdstuk geeft de conclusies weer die zijn gedaan aan de hand van de resultaten uit hoofdstuk 3. Er zijn ook een aantal aanbevelingen opgenomen.

4.1 Conclusie preventie opvoeden en opgroeien

De afgelopen drie maanden heeft 52% van de Molenlandse ouders wel eens geworsteld met de opvoeding of ontwikkeling van hun kind(eren). Als dat voorkomt, dan zijn Molenlandse ouders eerst en vooral op zoek naar iemand in het directe, informele netwerk om advies of informatie te vergaren over opvoeden. Vervolgens wenden ouders zich tot de kring van professionals die ze kennen.

Dat niet iedereen advies of hulp vraagt, heeft verschillende oorzaken. Problemen worden soms gerekend tot de normale opvoedingsopgaven, soms gaan problemen vanzelf voorbij en soms helpt het internet of een andere bron voldoende. We weten ook dat Molenlanders terughoudend zijn met hun hulpvraag: “op het moment dat ze wel in beeld komen, staat het water vaak al tot aan de lippen” (Onze Kinderen Nabij,

2020). Daarnaast zijn er ook redenen genoemd waar mogelijk op kan worden ingezet. Zoals niet weten waar je terecht kan met vragen, te hoge drempels om vragen te stellen, geen mensen kennen in soortgelijke situaties en te weinig passend aanbod.

In de huidige tijd is internet één van de belangrijkste informatiebronnen. Dat geldt ook voor het opvoeden. De keerzijde is alleen zoals ouders ook zelf aangeven, dat het niet altijd makkelijk is om de weg te vinden op het internet. Door de toename aan beschikbare informatie, is het steeds ingewikkelder om het belang en de betrouwbaarheid van informatie te bepalen. Dit aandachtspunt hebben we ook gezien in de tussenevaluatie van de Jeugdwet. Daar staat dat gezinnen, met name in kwetsbare posities, nog altijd moeite hebben hun weg te vinden.

Nu vindt niet alle opvoedondersteuning online plaats. En die mogelijkheden bestaan ook in Molenlanden. Uit de resultaten blijkt echter dat een kwart van de Molenlandse ouders geen 'fysieke' voorzieningen in de buurt kent om terecht te kunnen met vragen. Het consultatiebureau is voor ouders met jongere kinderen een veelgebruikte voorziening. Een aantal ouders geven wel aan, dat na de eerste vier jaar ondersteuning vanuit het consultatiebureau het minder helder is waar je naartoe kunt voor (lichte) opvoedondersteuning. Dat terwijl het consultatiebureau ook na de eerste vier jaar ondersteuning blijft bieden. We zien dat ouders dan vooral aankloppen bij school, de kinderopvang of het sociaal team. Deze laatste, meer intensieve en formele vorm van opvoedingsondersteuning heeft over het algemeen een lager bereik.

Daarnaast is er ook regionaal en lokaal aanbod in de vorm van opvoedcursussen of bijeenkomsten. Dit wordt georganiseerd uit verschillende hoeken: scholen, de kerk, het consultatiebureau, Stichting Welzijn of andere aanbieders. En ondanks dat er onder een groep ouders regelmatig vragen bestaan over de opvoeding, wordt er dus maar relatief weinig gebruik gemaakt van het scala aan cursussen (7,62%). Zeker ouders met een middelbareschooldiploma maken weinig gebruik van dit aanbod (1%). Kortom, het aanbod bereikt ouders helaas lang niet altijd.

Als het gaat om wat er dan moet gebeuren zodat ouders – meer dan op dit moment – 1) informatie gaan zoeken over opvoeden en 2) in gesprek gaan met andere ouders over opvoeden, werden de volgende adviezen gegeven:

- Het moet laagdrempeliger en vrijblijvender worden om vragen te stellen;
- Er moet wegwijs komen in het bestaande aanbod en in relevante informatie;
- Laat lokale partijen meer verwijzen naar bestaand aanbod;
- Laat lokale partijen zichtbaarder normaliseren;
- Start een opvoedcafé';
- Ga mee met je kind naar activiteiten.

Dit zijn allemaal adviezen waar we als gemeente of waar andere lokale partners op kunnen inspelen.

4.2 Conclusie ouderparticipatie

De meeste ouders in Molenlanden zijn neutraal of hebben geen behoefte aan meer ontmoeting met andere ouders om ervaringen of vragen over opvoeden uit te wisselen. Deze uitkomst is mogelijk te verklaren door de grote sociale cohesie in de kernen van Molenlanden. Tegelijkertijd is dit niet de ervaring van iedere ouder. Jongere ouders (19-25 jaar), ouders die relatief nieuw in Molenlanden zijn (<5 jaar) en alleenstaande ouders lijken een grotere behoefte te hebben om andere ouders te ontmoeten in het kader van opvoeden en opgroeien.

Voor het ontvangen van meer sociale steun op het gebied van opvoeden zien we vergelijkbare resultaten als hierboven, met uitzondering van leeftijd van de ouders en opleidingsniveau. Ouders met een hoger opleidingsniveau, lijken over het algemeen meer behoefte te hebben aan sociale steun.

Als het gaat om het bieden van sociale steun aan andere ouders met betrekking tot het opvoeden, dan zijn de meeste ouders neutraal. Tegelijkertijd wil bijna een kwart van de ouders (23,4%) andere ouders wel graag ondersteunen bij opvoedhulpvragen. Dit gegeven is mogelijk ook te verklaren door de grote sociale cohesie in Molenlanden. De bereidwilligheid om dit te bieden, lijkt op basis van deze resultaten groter onder vrouwen, ouders met een partner en mensen die relatief kort in Molenlanden wonen (<5 jaar).

Verder bestaat onder een groep ouders (36,8%) de behoefte aan een wegwijzer of sociale kaart, zodat duidelijk is welke organisaties en activiteiten er in de buurt zijn

op het gebied van opvoeden. Dit speelt voor een grotere groep dan de behoefte aan ontmoeting/sociale steun. Voor sommige groepen ouders speelt dit meer dan voor andere. Bijvoorbeeld ouders die nog niet zo lang in Molenlanden wonen (<5 jaar) of ouders met een MBO, HBO of WO diploma. Het gebrek aan een sociale kaart of wegwijzer is vaker benadrukt in de vragenlijst, wat mogelijk verklaart waarom het huidige aanbod ouders niet altijd bereikt (§3.1).

In het kader van ontmoeten en ontvangen van sociale steun, hebben we ook een aantal randvoorwaarden onderzocht. Ten eerste zien we dat fysieke ontmoeting een lichte voorkeur krijgt over online ontmoeting. Dit kan ook komen doordat we nu te maken hebben met coronamaatregelen. Daarnaast lijkt anonimiteit voor de meeste ouders geen vereiste. Ten slotte vindt een iets grotere groep ouders het geen probleem om in een andere kern binnen Molenlanden dan waar zelf woonachtig, andere ouders te ontmoeten/ervaringen uit te wisselen.

4.3 Aanbevelingen

Verbeter de informatievoorziening via bestaande kanalen
Zoals gezegd is er behoefte aan een betere informatievoorziening op het gebied van opvoeden en opgroeien. Zodat duidelijk wordt welke voorzieningen, activiteiten en ontmoetingsplekken er in de buurt zijn. Deze zijn er vaak wel of worden gepland maar ze zijn relatief onbekend. Op inhoudelijk gebied zien we dat ouders graag meer worden geïnformeerd over onderwerpen als sociale vaardigheden, gezonde voeding en hooggevoeligheid.

Het advies is om vooral via bestaande kanalen waar ouders toch al komen of gebruik van maken, zoals het basisonderwijs of het consultatiebureau, ouders beter op de hoogte te brengen van het aanbod en andere gewenste informatie. Met een online informatievoorziening spring je wel in op de trend dat ouders anno nu vooral online op zoek gaan naar antwoorden. Echter is in het verleden al eens gebleken dat dit om een grote tijdsinvestering vraagt.

Laat het aanbod beter aansluiten op behoeften
De behoefte aan informele ontmoeting en het uitwisselen van ervaringen/vragen op het gebied van opvoeden wordt met name onder jonge ouders, alleenstaande ouders en ouders die relatief kort in Molenlanden wonen, gevoeld. Het advies is om

bestaande voorzieningen zoals opvoedcafés en activiteiten beter aan te laten sluiten op de behoefte van deze groepen. Vaak is het voldoende om even met iemand – in een vergelijkbare situatie - van gedachten te wisselen en bevestiging te krijgen om zelf weer in staat te zijn de situatie te verbeteren. Dit kan het opvoedkundig klimaat in de buurt verder versterken; één van de gemeentelijke verantwoordelijkheden op basis van de Jeugdwet.

Twee kanttekeningen zijn wel dat het bestaande aanbod dus niet bij iedereen bekend is, en dat het aanbod niet heel Molenlanden dekt. Mogelijk kan er gekeken worden naar een roulatiesysteem of andere creatieve oplossing, om zo ook ouders die niet ver kunnen of willen reizen, hierop aan te haken.

Biedt laagdrempelige opvoedhulp aan

Opvoedhulp laagdrempelig en dichtbij aanbieden blijft een belangrijke taak. Er zijn veel manieren om hier nog meer mee te experimenteren. Denk aan een facebookpagina, een chatmogelijkheid, een forum, gratis (online) opvoedavonden of opvoedfilmpjes (Fiona), whatsapp mogelijkheden met andere ouders, of een Molenlands opvoedlijn of –loket.

In de resultaten is ook naar voren gekomen dat naast organisaties, bijna een kwart van de Molenlandse ouders bereid is om zelf opvoedsteun te bieden aan andere ouders. Het is het waard om te onderzoeken hoe we hier meer uit kunnen halen, om ook zo laagdrempelige hulp te kunnen bieden.